

LIBER Annual Conference 2026

LIBER:s 55:e årliga konferens genomfördes 1-3 juli 2026 i Trondheim med NTNU:s Universitetsbibliotek som värd. Konferensen samlade över 500 deltagare. Programmet omfattade 45 programpunkter. Utöver tre keynote-föreläsningar arrangerades parallella sessioner, workshoppar, paneldiskussioner och posterpresentationer. Konferensen är därmed en av de större europeiska mötesplatserna för universitets- och forskningsbibliotek. I [LIBER:s konferenssammanfattning](#) finns länkar till inspelningar och konferensmaterial.

Det övergripande temat var *The Power of Libraries in an Uncertain World*. Utgångspunkten var bibliotekens betydelse för grundläggande rättigheter, tillgången till kunskap och samhällets motståndskraft i ett läge präglad av teknisk omvandling, politisk polarisering och geopolitisk osäkerhet. Utlysningen inför konferensen pekade ut flera olika teman och spår kring detta: forskningsdata och kunskapssäkerhet, samlingsutveckling, digitalt innehåll och AI, hållbart ledarskap, förändrad forskningsutvärdering samt akademisk frihet.

Dessa teman återspeglades tydligt i programmet. Många presentationer behandlade generativ AI, AI-kompetens och hur biblioteken kan utveckla digitala tjänster med bibehållen transparens och tillförlitlighet. Andra större områden var öppen vetenskap, diamanbaserad open access, öppna forskningsinformationssystem, ansvarsfull forskningsdatahantering och informationssäkerhet. Flera programpunkter tog också upp organisatorisk förändring, nya ledningsformer och bibliotekens roll som betrodda samhällsinstitutioner.

De tre keynote-föreläsningarna bidrog med en tydlig samhällelig och politisk inramning. Kenneth Ruud, generaldirektör för norska Forsvarets forskningsinstitut, talade under rubriken *The Future of Open Science in a World with an Increasing Conflict Level*. Han behandlade spänningen mellan öppen vetenskap och kunskapssäkerhet samt hoten från desinformation, *paper mills* och ett hårt belastat sakkunniggranskningssystem. Historikern Patrick Weil, grundare och ordförande för Bibliothèques Sans Frontières, talade om bibliotek som demokratisk infrastruktur och som fysiska rum för frihet, jämlikhet och gemenskap. Jemimah Steinfeld, chef för Index on Censorship, avslutade med *Missing Pages: The Global Assault on Research Libraries*. Hennes föreläsning handlade om censur, borttagna forskningspublikationer och data, bokförbud samt cyberangrepp mot bibliotek. Exempelen var till stor del välkända för mig. Jag hade gärna sett en mer framåtsyftande diskussion om hur biblioteken tillsammans med sina lärosäten kan bemöta dessa hot och utmaningar.

För mig återkom konferensen till en fundamental fråga om informationens värde. Bibliotekens uppgift är bland annat att skapa tillgång, men tillgänglighet är meningsfull först när informationen också är trovärdig, begriplig och möjlig att använda. Vad händer när den öppna vetenskapen verkar i en värld präglad av geopolitisk konkurrens, informationskrig och försök att kontrollera eller manipulera kunskap? Biblioteken behöver kunna förena principen om öppenhet med ett växande ansvar för kunskapssäkerhet. I en keynote ställdes frågan explicit om det vetenskapliga systemet är trasigt? Frågan besvarades av föreläsaren själv med ett nej, men mitt intryck är att det mer bygger på en förhoppning och insikt att det helt enkelt inte *får* vara trasigt, eftersom vi inte har något att ersätta det med.

Inför konferensen hade jag skickat in ett förslag till en presentation som skulle utgå från aktuella erfarenheter av publikationsetiska frågor: *When Journals Fail: Publication Ethics, the Bioengineered Case, and the Evolving Responsibilities of Research Libraries*. Granskarna gav mitt bidrag positiva omdömen och rekommenderade att presentationen skulle antas till

konferensen. Trots detta fick bidraget ingen plats i programmet. På konferensen kommenterades också att det är ett stort antal bidrag som skickas in och att merparten blir refuserade.

Mina förberedelser kommer ändå att tas till vara. Jag har blivit inbjuden till konferensen LundOnline i oktober för att hålla en presentation på samma tema och delta i en paneldiskussion. Jag vill rikta ett tack till Svensk biblioteksförening, som genom sitt resestipendium möjliggjorde förberedelserna och deltagandet i LIBER-konferensen. Resan till Trondheim gjordes med flyg. Jag valde den klimatkompensation som flygbolaget erbjöd som tillägg till biljettpriset.

Jonas Gilbert
Bibliotekschef, Högskolan i Borås